

Rubrics ICLON (Universiteit Leiden)

Beoordeling Praktijk 1 en 2

Rol van Professional: Eindtermen

De leraar VHO onderschrijft zijn verantwoordelijkheid voor zijn eigen professionele ontwikkeling. Hij onderzoekt, expliciteert en ontwikkelt zijn opvattingen over het leraarschap en zijn bekwaamheid als leraar.

Arbeidsmarktonderzoeken laten nog wel eens zien dat het beeld dat jongere werknemers hebben van de leraar niet zo positief is; het beroep mist in hun ogen dynamiek en mogelijkheden tot ontwikkeling. Deze kritiek heeft het onderwijs zich aangetrokken. De leraar van vandaag is een professional, met scholingstrajecten en carrièrekansen.

Het is zelfs bij wet vastgelegd; waarborging van die professionaliteit. Het kennisintensieve karakter van het beroep brengt met zich mee dat de professional ontwikkelingen in zijn vak blijft volgen. Alleen dan leiden veranderingen in samenleving, curriculum en organisatie tot een beroepsmatig adequate reactie. Een leraar is daarom aan het einde van de opleiding niet alleen startbekwaam, maar ook in staat tot het onderhouden en uitbreiden van die bekwaamheid. Dit is een zaak van de werkgever, de school en het personeel.

De urgentie van deze professionele ontwikkeling kent een breed draagvlak. Zo neemt het ministerie initiatief om de ontwikkeling van docenten in hun vak te bevorderen. Beleid dat werkgevers, vakbonden en beroepsverenigingen volmondig steunen. Deze unanimiteit levert helaas soms ook verwarring op. Want wie is de probleemeigenaar? De overheid, de werkgever of de werknemer? Wat het antwoord op die vraag ook mag zijn, het ligt voor de hand dat de docent ook zelf verantwoordelijkheid neemt voor zijn professionele ontwikkeling en die niet afschuift op andere partijen.

Uitgesplitst in vier niveaus betekent dat:

- Op het eerste en onvoldoende niveau schuift de docent de verantwoordelijkheid van zich af.
- Op het volgende, voldoende niveau onderkent de docent de eigen rol, neemt informatie van collega's en leiding serieus, analyseert daarmee problemen en stelt indien nodig bij.
- Op het goede niveau voelt de docent zich volledig verantwoordelijk en is individueel aansprakelijk. Hij herkent problemen, gaat op zoek naar informatie in de omgeving, analyseert het eigen handelen systematisch en stelt dat eventueel bij.
- De docent beweegt zich op een excellent niveau als hij vanuit die eigen verantwoordelijkheid en individuele aansprakelijkheid de informatie om hem heen weegt en begrijpt, problemen en mogelijkheden onderkent en die verbindt met wat uit de theorie hierover bekend is.

Universiteit
Leiden
ICLON

Rol van Professional: Rubric

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4
Omgaan met feedback	Stelt zich verdedigend op.	Gebruikt feedback als middel om beter zicht te krijgen op functioneren.	Vraagt actief aan verschillende betrokkenen feedback als middel om beter zicht te krijgen op functioneren.	Vraagt actief en systematisch om feedback van alle betrokkenen (360°-feedback) als middel om beter zicht te krijgen op functioneren.
Terugkijken op ervaringen en analyseren daarvan	Beschrijft ervaringen, somt op.	Beschrijft en evalueert ervaringen (dwz. gaat na of doelen gehaald zijn) en zoekt naar redenen of verklaring.	Beschrijft en evalueert systematisch eigen ervaringen. Signaleert inconsistenties.	Beschrijft en evalueert systematisch eigen ervaringen. Signaleert inconsistenties en analyseert ervaringen vanuit verschillende invalshoeken.
Gebruik van bronnen	Maakt geen gebruik van theorie en van praktijkkennis van collega's.	Gebruikt min of meer toevallig theorie en praktijkkennis van collega's om ervaringen te begrijpen en analyseren.	Gebruikt systematisch aangereikte theorie en praktijkkennis van collega's om ervaringen te begrijpen en analyseren.	Zoekt zelfstandig en actief naar theorie en praktijkkennis van collega's om ervaringen te begrijpen en analyseren.
Bewustwording van ontwikkeling	Kan sterke en zwakke kanten niet onderscheiden.	Kan sterke en zwakke kanten onderscheiden.	Kan sterke en zwakke kanten onderscheiden en kan op basis daarvan eigen ontwikkeling richting geven	Kan sterke en zwakke kanten onderscheiden en kan op basis daarvan eigen ontwikkeling richting geven en vervolgens evalueren of dat gelukt is.
Verantwoordelijkheid nemen voor eigen professionele ontwikkeling	Neemt geen verantwoordelijkheid voor eigen professionele ontwikkeling.	Neemt na aansporing verantwoordelijkheid voor eigen professionele ontwikkeling. Zorgt voor voldoende tijd daarvoor.	Neemt zelf verantwoordelijkheid voor eigen professionele ontwikkeling, zorgt voor voldoende tijd en plant vooruit. Erkent eigen rol hierin.	Werkt systematisch en planmatig aan eigen professionele ontwikkeling, zorgt actief voor tijdsplanning en evenwichtige verdeling van de werkbelasting. Onderkent eigen rol en zoekt naar mogelijkheden ter verbetering.
Opvattingen onderzoeken en expliciteren	Heeft geen notie van de eigen opvattingen en ziet het belang van expliciteren niet in.	Kan met hulp eigen opvattingen onderzoeken en expliciteren.	Onderzoekt en expliciteert zelfstandig eigen opvattingen die van belang zijn voor invullen van eigen leraarschap.	Onderzoekt en expliciteert zelfstandig eigen opvattingen die van belang zijn voor invullen van eigen leraarschap. Initieert gesprek daarover en stelt ze ter discussie.

Rol van Regisseur: Eindtermen

De leraar VHO onderschrijft zijn organisatorische verantwoordelijkheid. Hij heeft voldoende organisatorische kennis en vaardigheid om in zijn klas en zijn lessen een goed leef- en werkklimaat tot stand te brengen: Overzichtelijk, ordelijk en taakgericht; in alle opzichten voor hemzelf, zijn collega's en vooral voor de leerlingen helder; en dat op een professionele, planmatige manier. Hij is zich bewust van zijn eigen houding en gedrag én van de invloed daarvan op de leerlingen. Hij heeft ook voldoende kennis en vaardigheid op het gebied van groepsprocessen en communicatie om een goede samenwerking met en van de leerlingen tot stand te brengen.

Het is de nachtmerrie die zelfs de meest ervaren leraar wel eens plaagt; het gaat ineens niet meer, de regie is weg en de leerlingen nemen het over.

Leiding geven, orde houden, klassenmanagement of hoe het ook genoemd wordt, is een van de meest gemystificeerde fenomenen in het onderwijs. In de volksmond geldt al gauw de wet van het natuurtalent; je kan het, of je kan het niet. Inmiddels weten we: de werkelijkheid is anders. Het opbouwen en onderhouden van een relatie met een klas, waarbij wensen van leerlingen en docent op een werkbare wijze op elkaar afgestemd raken, kent een aantal herkenbare patronen en vraagt om aanwijsbare vaardigheden. Geruuststellend is dat de docent die in het begin van zijn carrière worstelt met ordeproblemen, uiteindelijk gezaghebbend kan worden. Effectief leiding geven, resulterend in een prettig leerklimateit; het is te leren.

Uitgesplitst in vier niveaus betekent dat:

- Op het eerste en onvoldoende niveau staat de docent buiten de klas, leerlingen trekken zich weinig van zijn wensen, ideeën en instructies aan. Andersom geldt hetzelfde; de docent negeert de behoeftes van leerlingen. Het werkklimaat is onveilig
- Op het tweede en voldoende niveau is het werkklimaat veilig. De docent neemt leiding, is daar ook geloofwaardig in, maar het gebeurt wat onhandig, waardoor interventies niet altijd effectief zijn en het soms rommelig is in de klas.
- Op het derde en goede niveau is het werkklimaat veilig, verlopen de lessen gestructureerd en stuurt de docent effectief bij. De docent heeft oog voor wensen en problemen van leerlingen, kan daar adequaat op inspelen en helpt waar nodig.
- Op het vierde en excellente niveau is de docent tolerant en gezaghebbend, wat wil zeggen dat de leerlingen zijn leiding accepteren alsof die volkomen vanzelfsprekend is. Tegelijkertijd heeft de docent ook een goede, positieve relatie met de leerlingen. Leerlingen kennen hun rol en taak, maar hebben daarbinnen ruimte voor eigen invulling.

Rol van Regisseur: Rubric

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4
Sturen	Het nemen van de leiding en het bieden van structuur lukt vaak niet.	Neemt de leiding en biedt structuur, incidenteel lukt dat niet.	Neemt de leiding en biedt structuur, maar moet zich daar wel voor inspannen.	Het nemen van de leiding en het bieden van structuur kost geen inspanning. De leerlingen accepteren deze leiding als vanzelfsprekend.
Helpen en Begrijpen	Toont zich in de omgang met leerlingen gespannen.	Gaat op een vriendschappelijke manier met leerlingen om. Is nog teveel leerling met de leerlingen.	Toont zorg en belangstelling voor de leerlingen en is benaderbaar.	Toont zorg en belangstelling voor de leerlingen. De docent is iemand die door leerlingen in vertrouwen wordt genomen.
Ruimte bieden	Leerlingen gaan hun eigen gang of leerlingen hebben juist helemaal geen ruimte voor inbreng.	Staat open voor suggesties van de leerlingen.	Houdt rekening met de wensen en behoeften van leerlingen.	Houdt rekening met de wensen en behoeften van leerlingen en geeft hen eigen verantwoordelijkheid.
Normen en regels stellen en handhaven	Beroept zich op de regels over wat wel en niet kan. Corrigeert aarzelend of helemaal niet, of grijpt juist overdreven in.	Maakt duidelijk wat wel en niet kan in de klas. Corrigeert meestal wel, maar soms gebeurt dat nog wat aarzelend.	Maakt duidelijk wat wel en niet kan in de klas. Corrigeert tijdig zonder te overdrijven. Over het algemeen heeft dat het gewenste effect.	Het is duidelijk en vanzelfsprekend wat wel en niet kan in deze klas. Corrigeert de leerlingen goed getimed en op een evenwichtige manier. Daardoor lijkt het meestal bijna terloops te gebeuren.
Argumentatie	Legt de schuld voor ordeproblemen bij de leerlingen.	Herkent de invloed van het eigen gedrag op communicatiepatronen in de klas. Ziet op basis van de theorie gevolgen van verschillende manieren van omgang met leerlingen.	Ziet hoe het eigen gedrag de communicatiepatronen in de klas beïnvloedt en kan dat verbinden aan theorie. Formuleert op basis daarvan voornemens.	Ziet hoe het eigen gedrag, ook op lange termijn, communicatiepatronen in de klas beïnvloedt en kan dat aan de hand van theorie verwoorden. Formuleert op basis daarvan doelen en kiest een genuanceerde benadering van de leerlingen om die doelen te bereiken.

Rol van Vakdidacticus: Eindtermen

De leraar VHO moet de leerlingen helpen zich de basiskennis en principes van het schoolvak eigen te maken en vertrouwd te raken met de manier waarop deze kennis in het dagelijkse leven en in de wereld van het werken gebruikt wordt. Bovendien moet hij zijn leerlingen introduceren in de kennis, principes, onderzoekswijzen en toepassingen van de wetenschappelijke discipline(s) waaraan het schoolvak gerelateerd is. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar voorbereidend hoger onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken, moet hij vakinhoudelijk en didactisch competent zijn.

Het gebeurt soms: Een docent is door de leerstof heen, geeft een toets en die wordt dramatisch gemaakt. Raar, want de uitleg was goed, leerlingen waren daar tevreden over, maar toch is de stof niet geleerd; het regent fouten, slordigheden en misconcepten.

De kwestie is: vakinhoud kennen en begrijpen is iets anders dan daarin lesgeven. Bij het voorbereiden, verzorgen en evalueren van zijn lessen moet de docent vanuit landelijk vastgelegde eisen, welke door een educatieve uitgeverij omgezet zijn in leermateriaal, een verbinding leggen met wat kinderen weten, kunnen en begrijpen, om van daaruit de beoogde kennis en vaardigheid verder op te bouwen.

Deze vakdidactische opdracht is complex. Een aantal herkenbare onderdelen schept orde en geeft houvast. Voorwaarden voor vakdidactisch succes zijn: het hebben van overzicht van de leerstof, dat kunnen omzetten in realistische leerdoelen, op verschillende kennisniveaus, daar passende werkvormen bij kiezen en controleren van het geleerde, zowel tijdens de lessen als in de vorm van een zelf samen te stellen toets.

Uitgesplitst in vier niveaus betekent dat:

- Op het eerste en onvoldoende niveau laat de docent zich in de selectie van de leerstof enkel leiden door de methode, formuleert zelf geen leerdoelen, maak geen onderscheid in kennis niveaus, de connectie met het eerder geleerde speelt geen rol en de keuze voor de werkvormen is intuïtief en persoonsgebonden.
- Op het tweede en voldoende niveau kan de docent in de leerstof de hoofd- en de bijzaken onderscheiden en die omzetten in realistische leerdoelen. De keuze van de werkvorm is hier mee verbonden en zet aan tot leren, wat de docent ook adequaat controleert, zowel in de les als met een toets.
- Op het derde en goede niveau zoekt de docent de verbinding met wat leerlingen weten en kunnen en kan van daaruit de leerstof omzetten in realistische leerdoelen. Op basis daarvan kiest hij werkvormen die motiveren tot leren, wat adequaat gecontroleerd wordt, zowel in de les als met een toets. De docent is flexibel bij mee- en tegenvallers in het leerproces, in die zin dat hij in staat is leerdoelen bij te stellen en eventueel van werkvorm te veranderen.
- Op het vierde, excellente niveau bepalen de aanwezige kennis en vaardigheid van leerlingen het omzetten van de leerstof in leerdoelen. De daarbij gekozen werkvormen zijn motiverend, activerend en soms complex. De docent kan de gemaakte keuzes verantwoorden, controleert het geleerde voortdurend en is flexibel, wat wil zeggen dat hij alert en adequaat op veranderende omstandigheden.

Rol van Vakdidacticus: Rubric

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4
Leerdoelen	Heeft geen, onduidelijke of onhaalbare doelen voor leerlingen	Heeft voor de leerlingen haalbare doelen.	Heeft voor de leerlingen haalbare en toetsbare doelen, en heeft daarbij voor ogen welke leeractiviteiten van leerlingen verwacht worden om die doelen te realiseren.	Heeft voor de leerlingen haalbare en toetsbare doelen en heeft daarbij voor ogen welke leeractiviteiten van leerlingen verwacht worden om die doelen te realiseren. Houdt daarbij rekening met verschillen tussen de leerlingen.
Behandelen van de leerstof	Geeft geen betekenis aan vakbegrippen en legt geen verbanden.	Verbindt vakbegrippen met het eerder geleerde en buitenschoolse leefwereld van de leerlingen.	Verbindt vakbegrippen met het eerder geleerde en buitenschoolse leerwereld van de leerlingen. Is zich bewust van problemen die zich vaak voordoen bij het leren van vakinhouden en houdt daar rekening mee in de lesopzet.	Verbindt vakbegrippen met het eerder geleerde en buitenschoolse leerwereld van de leerlingen. Is zich bewust van problemen die zich vaak voordoen bij het leren van vakinhouden en houdt daar rekening mee in de lesopzet. Gaat in de les na in hoeverre zich bij de leerlingen daadwerkelijk misconcepties ontwikkelen en gebruikt dan meerdere strategieën om hier flexibel, snel en adequaat op in te spelen.
Leerproces	Organiseert leerprocessen van leerlingen onvoldoende. Evalueert niet of leerprocessen tot het realiseren van leerdoelen hebben geleid.	Organiseert leerprocessen die in principe tot het realiseren van de leerdoelen kunnen leiden. Evalueert of leerprocessen tot het realiseren van leerdoelen hebben geleid.	Organiseert leerprocessen die tot het realiseren van de leerdoelen kunnen leiden. Signaleert wanneer dat niet lukt en past werkwijze dan aan. Evalueert of leerprocessen tot het realiseren van leerdoelen hebben geleid en kiest voor het evalueren de meest geschikte instrumenten.	Organiseert leerprocessen die tot het realiseren van de leerdoelen kunnen leiden. Bouwt activiteiten in om in een vroeg stadium te kunnen signaleren wanneer dat dreigt niet te lukken en past eventueel snel en adequaat werkwijze aan. Evalueert of leerprocessen tot het realiseren van leerdoelen hebben geleid en kiest daarvoor de meest geschikte instrumenten. Kan zelf instrumenten ontwerpen.
Werkvorm	Gebruikt een beperkt aantal werkvormen, ook als andere werkvormen meer voor de hand zouden liggen.	Gebruikt werkvormen die in principe tot het realiseren van de leerdoelen kunnen leiden. De uitvoering is soms nog niet zoals beoogd.	Gebruikt uiteenlopende werkvormen die gegeven de doelen functioneel zijn en voert die uit zoals beoogd.	Heeft een breed repertoire aan werkvormen. Gebruikt een breed repertoire van functionele werkvormen en voert die goed uit. Kan flexibel en snel van werkvorm wisselen indien de omstandigheden daar aanleiding toe geven en kan deze keuzes onderbouwen
Argumentatie	Kan niet verwoorden welke doelen zijn gekozen, welke aanpak is gehanteerd en wat dat heeft opgeleverd.	Kan verwoorden welke doelen zijn gekozen, welke aanpak is gehanteerd, en wat dat heeft opgeleverd.	Kan op basis van de behandelde theorie verwoorden welke doelen zijn gekozen, welke aanpak is gehanteerd, en wat dat heeft opgeleverd. Ziet alternatieven.	Heeft overzicht over de relevante theorie en kan op basis daarvan beargumenteren welke doelen zijn gekozen, welke aanpak is gehanteerd, en wat dat heeft opgeleverd. Overziet alternatieven en kan verwoorden waarom die meer of minder geschikt zijn.

Rol van Pedagoog: Eindtermen

De leraar VHO onderschrijft zijn pedagogische verantwoordelijkheid. Hij heeft voldoende pedagogische kennis en vaardigheid om een veilige leeromgeving tot stand te brengen, waarin leerlingen hun gevoel van competentie en autonomie kunnen ontwikkelen en kunnen leren hoe zij zich in relatie tot anderen verhouden. Voor een hele klas of groep, maar ook voor een individuele leerling. En dat op een professionele, planmatige manier.

In de lerarenkamer klinkt soms de wanhoopskreet; 'we zijn alleen maar bezig met opvoeden, aan lesgeven komen we nauwelijks toe'. Hoe herkenbaar ook, er valt iets aan te merken op deze uitspraak. Een volwassene geeft nu eenmaal leiding aan kinderen, beïnvloedt hun ontwikkeling en voedt dus op. Het is niet anders, een leraar heeft een pedagogische taak. Bij rumoer, conflicten en andere onrust is hij de volwassene, die een voor alle partijen acceptabele uitweg creëert. En mocht dat niet lukken, dan gaat hij op zoek naar informatie en mobiliseert hulp, waardoor het leerklimaat aan veiligheid wint.

Professioneel en adequaat pedagogisch handelen vereist dat de docent zich bewust is van zijn eigen opvattingen, weet wat bekend is van de ontwikkeling van pubers en dat hij de implicaties daarvan voor het leren van zijn leerlingen begrijpt. Vanaf dan levert hij een positieve bijdrage aan de groepsdynamiek, de persoonlijke groei van al die verschillende kinderen en het pedagogisch klimaat op school.

Uitgesplitst in vier niveaus betekent dat:

- Op het eerste en onvoldoende niveau ziet de docent de klas als een homogene groep, heeft geen idee van verschillen tussen leerlingen, scheidt geen veilig en prettig leerklimaat, handelt pedagogisch onbewust en is daarop ook niet aanspreekbaar.
- Op het tweede en voldoende niveau heeft de docent oog voor verschillen in gedrag tussen leerlingen, maakt contact met ze, ziet hun behoeften, communiceert daar met ze over, kan een prettig leerklimaat creëren en is aanspreekbaar op zijn pedagogisch handelen.
- Op het derde en goede niveau ziet de docent niet alleen verschillen, maar anticipeert daarop in zijn pedagogisch handelen. Bovendien maakt hij leerlingen bewust van hun invloed op het leerklimaat en geeft ze verantwoordelijkheid. Hij kan zijn pedagogisch handelen verantwoorden met argumenten, bekend uit de theorie.
- Op het vierde en excellente niveau speelt de docent flexibel in op verschillend leergedrag, bespreekt dat ook met ze, helpt ze bij het vinden van een balans tussen autonomie en respect voor elkaar, kan zijn pedagogisch handelen verantwoorden met argumenten, bekend uit de theorie en stelt van daaruit schoolbrede kwesties aan de kaak, waardoor hij een positieve bijdrage levert aan het pedagogisch klimaat.

Rol van Pedagoog: Rubric

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4
Recht doen aan cognitieve, sociaal-emotionele, culturele en biologische verschillen tussen leerlingen	Heeft geen oog voor de verschillen tussen leerlingen of voor het belang daarvan.	Heeft oog voor de verschillen tussen leerlingen en probeert daar ook rekening mee te houden.	Heeft oog voor de verschillen tussen leerlingen en anticipeert daar op.	Heeft oog voor de verschillen tussen leerlingen, anticipeert daarop, en speelt daar flexibel en adequaat op in.
Creëert een veilige leeromgeving waarin leerlingen zich leren ontwikkelen tot autonome, sociaal competente lerenden	Heeft geen oog voor het belang van een veilige leeromgeving.	Stimuleert door de eigen, respectvolle en uitnodigende opstelling, dat leerlingen inbreng kunnen en durven hebben. Signaleert hoe de leerlingen met elkaar omgaan en de gevolgen daarvan voor de veiligheid van de klas als leeromgeving. Neemt, indien nodig, initiatief om er voor te zorgen dat leerlingen respectvol met elkaar omgaan zodat de sfeer verbetert.	Stimuleert door de eigen, respectvolle en uitnodigende opstelling dat leerlingen verantwoordelijkheid kunnen en durven nemen voor hun eigen leerproces. Signaleert hoe de leerlingen met elkaar omgaan en de gevolgen daarvan voor de veiligheid van de klas als leeromgeving. Analyseert de sociale processen tussen de leerlingen en stuurt die, indien nodig en eventueel met hulp, op basis van die analyse planmatig bij. Leerlingen leren daarbij hun eigen aandeel in die processen te zien en hun communicatie te verbeteren.	Stimuleert door de eigen, respectvolle en uitnodigende opstelling dat leerlingen verantwoordelijkheid kunnen en durven nemen voor hun eigen leerproces. Signaleert hoe de leerlingen met elkaar omgaan en heeft inzicht in de gevolgen daarvan voor de veiligheid van de klas als leeromgeving. Analyseert de sociale processen tussen de leerlingen en onderzoekt de achtergronden daarvan. Stuurt die, indien nodig, op basis daarvan planmatig bij. Leerlingen leren daarbij hun eigen aandeel in die processen te zien en hun communicatie te verbeteren.
Bevorderen van waarde-ontwikkeling	Geeft leerlingen geen ruimte om de eigen opvattingen naar voren te brengen.	Stimuleert leerlingen te praten over hun opvattingen en respectvol te reageren op opvattingen van anderen.	Helpt leerlingen hun mening te vormen en respectvol te reageren op opvattingen van anderen.	Helpt leerlingen hun mening te vormen, die beargumenteerd onder woorden te brengen, en respectvol te reageren op opvattingen van anderen.
Recht doen aan invloed identiteitsontwikkeling op leerproces van leerlingen	Heeft geen notie van invloeden van de identiteitsontwikkeling op het functioneren van leerlingen.	Ziet en begrijpt de invloeden van identiteitsontwikkeling op het functioneren van leerlingen en houdt daar ook rekening mee.	Ziet en begrijpt de invloeden van identiteitsontwikkeling op het functioneren van leerlingen en anticipeert daar planmatig op. Overlegt met collega's en/of ouders indien zich problemen voordoen.	Ziet en begrijpt de invloeden van identiteitsontwikkeling op het functioneren van leerlingen en anticipeert daar planmatig op. Gaat adequaat om met eventuele problemen in overleg met collega's en ouders.
Argumentatie: verantwoorden van pedagogisch handelen	Heeft geen notie van de eigen pedagogische opvattingen en de invloed daarvan op het eigen pedagogisch handelen en op het leren van leerlingen.	Verantwoordt de eigen pedagogische opvattingen en de consequenties daarvan voor het eigen pedagogisch handelen en maakt daarbij gebruik van de beschikbare theorie.	Verantwoordt de eigen pedagogische opvattingen en de consequenties daarvan voor het eigen pedagogisch handelen. Ziet ook de alternatieven en kan met behulp van de theorie de eigen keuzes verantwoorden.	Verantwoordt de eigen pedagogische opvattingen en de consequenties daarvan voor het eigen handelen. Ziet ook de alternatieven en kan met behulp van de theorie de eigen keuzes verantwoorden en stelt deze ter discussie. Draagt actief bij aan de ontwikkeling van de pedagogische visie op de school en bediscussieert de implicaties daarvan voor het functioneren van leerlingen.

Rol van Lid Schoolorganisatie: Eindtermen

De leraar VHO onderschrijft zijn verantwoordelijkheid in het samenwerken met collega's. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheden om een professionele bijdrage te leveren aan een goed pedagogisch en didactisch klimaat van zijn school, aan goede werkverhoudingen en een goede schoolorganisatie.

De leraar voorbereidend hoger onderwijs onderschrijft zijn verantwoordelijkheid in het samenwerken met de omgeving van de school. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheid om goed samen te werken met mensen en instellingen die betrokken zijn bij de zorg voor de leerlingen en bij zijn school.

In het algemeen verwacht een schoolorganisatie dat een docent een ordelijke, overzichtelijke en taakgerichte sfeer in zijn klas organiseert, handig is in de samenwerking en zorg draagt voor de afstemming van zijn werk met dat van zijn collega's. Dit houdt in dat hij als vakdocent op actieve wijze deelneemt aan vakoverleg, zoekt naar vakinhoudelijke afstemming met collega's en niet als eenling opereert binnen de vaksectie. Daarnaast is een docent onderdeel van de grotere schoolorganisatie. Dit houdt in dat hij zich opstelt als teamspeler door regelmatig aanwezig en dus zichtbaar te zijn, contacten aan te gaan met collega's en deel te nemen aan schoolbrede activiteiten. Ook houdt hij voeling met de buitenschoolse omgeving. Ten slotte denkt hij na over zijn eigen beroepsopvattingen en hoe hij die binnen de bestaande schoolorganisatie verder kan ontwikkelen. Andersom heeft hij een idee van de keuzes die ten grondslag liggen aan de inrichting van de werkomgeving, hoe deze keuzes zich verhouden tot verschillende opvattingen over de kwaliteit van onderwijs en wat dit impliceert voor het eigen functioneren. Ook heeft hij inzicht in de maatschappelijke en bestuurlijke verhoudingen en discussies die ten grondslag liggen aan de organisatie van de school en het onderwijs.

Uitgesplitst in vier niveaus betekent dat:

- Op het eerste en onvoldoende niveau is de docent nauwelijks zichtbaar en zeer beperkt aanwezig in de schoolorganisatie, passief tijdens vakoverleg, niet of nauwelijks bewust van principes die ten grondslag liggen aan de inrichting van zijn werkomgeving en werkt voornamelijk geïsoleerd.
- Op het tweede en voldoende niveau is de docent zichtbaar zowel binnen de vaksectie als daarbuiten, neemt actief deel aan het vakoverleg en is aanwezig bij schoolbrede activiteiten, heeft contact met collega's en verdiept zich in de keuzes die ten grondslag liggen aan de inrichting van zijn werkomgeving.
- Op het derde en goede niveau werkt de docent samen zowel binnen de vaksectie als daarbuiten, neemt proactief deel aan vakoverleg, levert een actieve bijdrage aan schoolbrede activiteiten, begrijpt de onderliggende keuzes van de inrichting van zijn werkomgeving en is aanspreekbaar op gemaakte keuzes en het eigen functioneren in de vaksectie en de schoolbrede context.
- Op het vierde en excellente niveau werkt de docent samen zowel binnen de vaksectie als daarbuiten, stelt zich pro-actief op ten aanzien van de verbetering en ontwikkeling van het vakonderwijs, initieert en/of draagt mede verantwoordelijkheid voor schoolbrede activiteiten, begrijpt onderliggende keuzes van de inrichting van zijn werkomgeving, ziet mogelijkheden tot verandering en verbetering en kan gemaakte keuzes daarin verantwoorden met behulp van de theorie.

Rol van Lid Schoolorganisatie: Rubric

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4
Samenwerking binnen schoolorganisatie als vakdocent	Neemt deel aan vakoverleg als toehoorder	Neemt actief deel aan vakoverleg: praat mee over onderwerpen die betrekking hebben op klassen waar student zelf lesgeeft	Neemt proactief deel aan vakoverleg: draagt onderwerpen aan ter bespreking en/of stelt kritische vragen	Neemt proactief deel aan vakoverleg: draagt onderwerpen aan ter bespreking en/of stelt kritische vragen met als doel de verbetering/ontwikkeling van het vakonderwijs in de school
Samenwerking binnen schoolorganisatie als teamspeler	Neemt niet deel aan schoolbrede activiteiten (rapportvergadering, ouderavond, excursie, etc.)	Neemt deel aan schoolbrede activiteiten (rapportvergadering, ouderavond, excursie, etc.) als toehoorder	Neemt actief deel aan schoolbrede activiteiten (rapportvergadering, ouderavond, excursie, etc.).	Initieert en/of is mede verantwoordelijk voor de organisatie van schoolbrede activiteiten
Zichtbaarheid binnen de schoolorganisatie	Is alleen op school aanwezig voor het geven van de eigen lesuren + observaties. Is voornamelijk te vinden in het leslokaal en/of de vaksectieruimte. Heeft vrijwel alleen contact met de eigen begeleider(s)	Is zichtbaar op verschillende plekken in de school (aula, docentenkamer, etc.) en benut pauzemomenten voor contacten met collega's	Is indien nodig bereid om dagdelen buiten het eigen lesrooster op school te zijn. Initieert zelf contacten met docenten buiten de eigen sectie/cluster	Is met enige regelmaat ook op school op dagdelen buiten het eigen lesrooster. Heeft een eigen netwerk van collega's binnen de schoolorganisatie
Visie op kwaliteit en inrichting onderwijs	Is niet of nauwelijks op de hoogte van verschillen in opvattingen over kwaliteit van onderwijs en/of de gevolgen hiervan voor de inrichting van schoolorganisaties	Is op de hoogte van verschillen in opvattingen over kwaliteit van onderwijs en kan dit koppelen aan de inrichting van de eigen schoolorganisatie	Is op de hoogte van verschillen in opvattingen over kwaliteit van onderwijs en kan dit koppelen aan de inrichting van de eigen schoolorganisatie. Ziet op basis hiervan consequenties voor zichzelf en de eigen lespraktijk	Verdiept zich (zelfstandig) in verschillen in opvattingen over kwaliteit van onderwijs en kan dit koppelen aan de inrichting van de eigen schoolorganisatie. Kan op basis hiervan verantwoorde keuzes maken die zijn eigen functioneren verbeteren